

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра філософії
Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«ФІЛОСОФІЯ СІМ'Ї ТА КАР'ЄРИ»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент: вибірковий

Форма здобуття освіти: _____
очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань _____ 22 «Охорона здоров'я» _____
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 228 «Педіатрія» _____
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____
Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) «Педіатрія»

Другого магістерського рівня вищої освіти
Курс 5

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
філософії

Протокол від
“30” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри
Карп К.І. Карпенко
(підпис) (прізвище та ініціали)

“30” серпня 2021 року

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки
(назва)

Протокол від
“31” серпня 2021 року № 1

Голова
Вовк О.Ю. Вовк
(підпис) (прізвище та ініціали)

“31” серпня 2021 року

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

Гончаренко Леонід Олександрович, доцент кафедри філософії, кандидат філософських наук, доцент

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь
Гончаренко Леонід Олександрович, доцент кафедри філософії, кандидат
філософських наук

Професійні інтереси: філософія, етика, геронтологія

Посилання на профайл викладача:

<http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=8578>

<https://publons.com/researcher/3949868/leonid-honcharenko/>

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=LQEkgAoAAAAJ>

<https://orcid.org/0000-0003-2436-803X>

Контактний телефон: +380508204078

Корпоративна пошта викладача: lo.honcharenko@knmu.edu.ua

Консультації очні:

відповідно до графіку відпрацювань на кафедрі (за попередньою домовленістю);

Консультації онлайн:

на одній з платформ: Moodle, ZOOM, Google Meet, згідно з графіком.

Локація: м. Харків, пр. Науки, 4, 3 поверх, к. 116

роб. тел. (057) 707-73-38, електронна пошта: kaf.5med.filosofii@knmu.edu.ua

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Філософія сім'ї та кар'єри» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Педіатрія» та проєкту Стандарту вищої освіти України, другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 228 «Педіатрія».

Опис навчальної дисципліни (анотація) Вивчення дисципліни «Філософія сім'ї та кар'єри» спрямоване на ознайомлення здобувачів вищої освіти із цілісним уявленням про специфіку подружнього життя та побудови кар'єри лікаря, вироблення навичок їх реалізації у реальному житті, обґрунтування необхідності засвоєння знань про сім'ю та кар'єру з метою використання їх у майбутній життєдіяльності; сприяння формуванню високої моральної відповідальності за сім'ю та кар'єру.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система поглядів на сім'ю та кар'єру в цілому.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Філософія сім'ї та кар'єри» має, передусім, зв'язки з такими дисциплінами, як «Філософія», «Етика», «Релігієзнавство», «Етикет у суспільстві та медицині», «Етичні проблеми в медицині», «Академічна доброчесність».

Пререквізити Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння предметів суспільно-гуманітарного напрямку.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка до сімейного життя, формування готовності осмислено вирішувати кар'єрні питання та повсякденні життєві ситуації, формування у студентів системи духовно-моральних уявлень про інститут шлюбу та сім'ї, визначення цінності творчих відносин у сім'ї, цінностей мужності та жіночості.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними категоріями сім'ї та кар'єри як соціальних інститутів, визначити їх взаємозв'язок та принципи існування; сприяння усвідомленню студентами важливості значення сім'ї в житті людини й суспільства, засвоєнню цінностей сімейного життя, поважному ставленню до всіх членів сім'ї; розкриття основних ознак й принципів існування та збереження щасливої сім'ї; засвоєння основних етапів розвитку сімейних й кар'єрних відносин, визначення проблем, з якими може стикатися сім'я; розуміння відмінності основних соціально-психологічних й гендерних характеристик статей та їх вплив на життя сім'ї; формування потреби застосовувати філософські та етичні знання в практиці сімейного та

кар'єрного життя, активно розвивати культуру сімейних та професійних відносин.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна

Здобувачі вищої освіти, які вивчали навчальну дисципліну, повинні: знати соціальну значущість своєї майбутньої сімейної та професійної ролі, мати достатній рівень соціально-філософських та морально-етичних знань задля готовності бути здатними освоїти нові соціальні обов'язки; знати перелік сімейних та професійних етичних цінностей, який допоможе студентам у взаємодії із суб'єктами сімейних і професійних відносин; розуміти основи особливих духовних якостей майбутнього сім'янина і лікаря-професіонала, що сприятимуть формуванню високої моральної відповідальності й готовності віддано виконувати свої сімейні та професійні обов'язки; володіти культурою мислення, здатністю до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановки цілей та шляхів їх досягнення як у професійній діяльності, так і у сімейному житті; вміти визначати морально-етичні пріоритети своєї сім'ї і кожного її члена, а також професійної лікарської діяльності; вміти використовувати основні теоретичні знання з філософії та етики в процесі сімейного й професійного самоаналізу та самовдосконалення; запобігати конфліктним ситуаціям у повсякденній життєдіяльності та переводити деструктивні конфлікти у конструктивні; володіти навичками оптимізації сімейно-господарської діяльності, визначення економічних пріоритетів сім'ї; застосовувати етико-філософські знання для розуміння культурних традицій сім'ї та професії; визначати «Правила нашого дому», активно використовувати традиції сім'ї в житті.

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування здобувачами компетентностей:

інтегральна: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні: здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання: здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді;

здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій;

здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі;

сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

вміння самостійно приймати рішення;

відповідальність за власні дії;

активна життєва позиція;

вміння працювати у команді;

комунікабельність.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів: 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова	
Загальна кількість годин: 90	Спеціальність: 228 «Педіатрія» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		5-й	
		Семестр	
		9-й або 10-й	
Годин навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи	Освітній ступінь: магістр	20 год.	–
		Практичні	
		20 год.	–

студента – 50	ОПП «Педіатрія»	Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		50 год.	–
		Індивідуальні завдання:	
		–	
Вид контролю: залік			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Тема 1. Сім'я як соціальний інститут. Моральні аспекти сім'ї та шлюбу. Шлюб як форма моральної табуації.	4	вступна
2	Тема 2. Антропологія сім'ї. Альтернативи сім'ї й шлюбу в історії й у сучасному світі. Гендерний і феміністський вплив на структуру й форму шлюбу та сім'ї.	4	тематична
3	Тема 3. Тенденції трансформації сімейного життя й шлюбної поведінки. Специфіка шлюбної, сексуальної й репродуктивної поведінки.	4	тематична
4	Тема 4. Сім'я й держава. Сучасні соціальні механізми підтримки сімей і соціального захисту.	4	тематична
5	Тема 5. Сім'я й кар'єра: розподіл ролей. Чоловік й жінка.	4	підсумкова
	Всього годин	20	

2.2.2 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
-------	------------	-----------------	-----------------	----------------

<i>Тема 1.</i>	Сім'я як соціальний інститут. Моральні аспекти сім'ї та шлюбу. Шлюб як форма моральної табуації.	4	Розповідь, пояснення, індуктивний	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
<i>Тема 2.</i>	Антропологія сім'ї. Альтернативи сім'ї й шлюбу в історії й у сучасному світі. Гендерний і феміністський вплив на структуру й форму шлюбу та сім'ї.	4	Синтетичний: Презентація, ілюстрація	Тестовий контроль
<i>Тема 3.</i>	Тенденції трансформації сімейного життя й шлюбної поведінки. Специфіка шлюбної, сексуальної й репродуктивної поведінки.	4	Презентація, ілюстрація	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
<i>Тема 4.</i>	Сім'я й держава. Сучасні соціальні механізми підтримки сімей і соціального захисту.	4	Розповідь, пояснення, дедуктивний	Тестовий контроль
<i>Тема 5.</i>	Сім'я й кар'єра: розподіл ролей. Чоловік й жінка.	4	Розповідь, пояснення, ілюстрація	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
	Всього годин	20		

2.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
	Назва теми			
<i>Тема 1</i>	Сім'я як соціальний інститут. Моральні аспекти сім'ї та шлюбу. Шлюб як форма моральної табуації.	10	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Анотації, Тестовий контроль
<i>Тема 2</i>	Антропологія сім'ї. Альтернативи сім'ї й шлюбу в історії й у сучасному світі. Гендерний і феміністський вплив на структуру й форму шлюбу та сім'ї.	10	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Тестовий контроль

Тема 3	Тенденції трансформації сімейного життя й шлюбної поведінки. Специфіка шлюбної, сексуальної й репродуктивної поведінки.	10	Проблемний, частково-пошуковий	Стенова доповідь, Тестовий контроль
Тема 4	Сім'я й держава. Сучасні соціальні механізми підтримки сімей і соціального захисту.	10	Частково-пошуковий, дослідницький	Творчі завдання, Тестовий контроль
Тема 5	Сім'я й кар'єра: розподіл ролей. Чоловік й жінка.	10	Проблемний, дослідницький	Творчі завдання, Тестовий контроль
	Всього годин	50		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти проводиться відповідно до чинної Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 № 181.

Контроль поточної навчальної діяльності здійснюється викладачем академічної групи на кожному практичному занятті відповідно до нижчезазначених видів діяльності з використанням певних критеріїв оцінювання:

1. УСНА ВІДПОВІДЬ:

“відмінно” ставиться за повну, вичерпну відповідь на основні питання, а також на додаткові питання викладача. При цьому студент повинен продемонструвати глибоке знання основного теоретичного матеріалу з дисципліни, вміння логічно і творчо мислити, аргументувати основні положення, вдало ілюструвати їх прикладами із життя або художньої літератури, продемонструвати вміння відстоювати власну точку зору при розв'язанні задач, проблемних ситуацій, спираючись при цьому на добре володіння основною термінологією дисципліни.

“добре” загалом залишаються ті ж вимоги, що й для оцінки “відмінно”, при недостатньо повній відповіді на деякі питання.

“задовільно” виставляється, якщо студент засвоїв основні положення курсу, володіє необхідним мінімумом понять, може використати їх при розв'язанні задач. При цьому можливі нечіткі відповіді на деякі основні і додаткові питання, а також репродуктивність мислення.

“незадовільно” ставиться тоді, коли не виконуються названі вище вимоги.

2. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДОПОВІДІ (РЕФЕРАТУ) В АУДИТОРІЇ:

“відмінно” ставиться за вміння чітко, зрозуміло донести основні положення проблеми в межах наданого для цього часу (7-10 хвилин), за відповіді на запитання аудиторії, за вміння володіти її увагою, а також за емоційно натхнений контекст доповіді і належне технічне оформлення реферату відповідно до вимог наукових праць.

“добре” ставиться при виконанні вище визначених умов, але при недостатньо повному виконанні їх обсягів.

“задовільно” ставиться, якщо студент демонструє виключно репродуктивний підхід до викладання проблеми без елементів творчості, без належного оформлення тексту реферату.

“незадовільно” ставиться у тому випадку, коли студент не в змозі презентувати реферат, не володіє матеріалом, який у ньому викладений, а також у тому випадку, якщо реферат взагалі не підготовлений.

3. СТЕНДОВА ВІДПОВІДЬ:

“відмінно” ставиться за повну, вичерпну відповідь на поставлене питання, коли студент має продемонструвати не тільки глибоке знання основного теоретичного матеріалу з дисципліни, а і вміння логічно і творчо мислити, аргументувати основні положення, спираючись при цьому на добре володіння основною термінологією дисципліни.

“добре” - загалом залишаються ті ж вимоги, що й для оцінки “відмінно” при недостатньо повній або вірній відповіді на питання.

“задовільно” виставляється, якщо відповідь є нечіткою, недостатньо аргументованою, неповною або у більшій мірі невірною.

“незадовільно” ставиться тоді, коли відповідь відсутня або є невірною.

4. АКТИВНІСТЬ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ:

Оцінюється заохочувальними балами відповідно до участі у обговоренні питань, а також з урахуванням якості наданих відповідей.

5. **САМОСТІЙНА ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА** оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті з урахуванням виконання наступних вимог:

- додатково підготовлена інформація з теми заняття вдома;
- здійснено знайомство з першоджерелами;
- здійснено рецензування джерел (анотації);
- підготовка презентаційних матеріалів;
- робота з нормативними джерелами;
- портфоліо;
- підготовка есе; виконання творчих завдань.

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за національною 4-бальною шкалою. Підсумковий бал з ПНД визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу:

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2. Питання до заліку:

1. Тенденції розвитку сім'ї.
2. Функції сім'ї та їх реалізація в сучасному світі.
3. Сім'я як головна людська цінність.
4. Національні особливості сімейних традицій і побуту.
5. Шлюб як основа сім'ї.
6. Сімейні традиції, свята, реліквії.
7. Етапи життєвого циклу сім'ї.
8. Мотиви створення позашлюбних сімей і особливості їх функціонування.
9. Гендерні аспекти формування шлюбу й сім'ї.

10. Особливості формування молодого сім'ї та її основні проблеми.
11. Сучасні зміни в організації сімейних стосунків як адаптація до гендерних змін стосовно кар'єри.
12. Економічна функція сім'ї та кар'єра в гендерному контексті.
13. Диференціація сексуальної та репродуктивної функцій сім'ї як одна з передумов трансформації кар'єрних можливостей жінок і чоловіків.
14. Нові репродуктивні технології та кар'єра.
15. Народжуваність і репродуктивна поведінка сім'ї.
16. Ідеологія свідомо бездітних сімей.
17. Чайлдфрі в контексті сім'ї і кар'єри.
18. Проблеми дітності й планування народжуваності.
19. Роль батька й матері в соціалізації дітей.
20. Діти, чоловік і жінка після розлучення.
21. Профілактика подружніх конфліктів.
22. Сімейні відносини як предмет правового регулювання.
23. Соціальний захист сім'ї.
24. Планування сім'ї й підготовка молоді до шлюбу.
25. Основні аспекти взаємин сім'ї й держави.
26. Причини виникнення неповних сімей і їх соціальний захист.
27. Жінка, чоловік, дитина як цінність і значимість для сім'ї.
28. Наявність власного простору та часу як привілей та чинник кар'єрного розвитку.
29. Соціально-економічне положення сім'ї в кризовому суспільстві.
30. Економіко-демографічний розвиток сім'ї.
31. Сутність професійної кар'єри як системи професійного просування й самореалізації особистості.
32. Система безперервної освіти як важливої умови кар'єрного зросту.
33. Особистість і міжособистісні відносини в сфері професійної діяльності.
34. Професійна етика й культура взаємин.
35. Вимоги до лікаря в нових соціально-економічних умовах.
36. Зайнятість, безробіття і їх вплив на положення сім'ї.
37. Значення сім'ї й кар'єри в житті жінки (чоловіка).
38. Діяльність із розбудови сім'ї й кар'єри як соціально-комунікативні практики.
39. Сімейні та професійні зв'язки як основа для набуття нових статусів, прав і обов'язків.

3.3. Контрольні питання

1. Соціальна значущість майбутньої сімейної та професійної ролі.
2. Соціально-філософських та морально-етичних знання, необхідні задля готовності бути здатними освоїти нові соціальні обов'язки.
3. Сімейні та професійні етичні цінності, необхідні у взаємодії із суб'єктами сімейних і професійних відносин.

4. Основи особливих духовних якостей майбутнього сім'янина і лікаря-професіонала.
5. Якості, що сприятимуть формуванню високої моральної відповідальності й готовності віддано виконувати сімейні та професійні обов'язки.
6. Морально-етичні пріоритети сім'ї і кожного її члена, професійної лікарської діяльності.
7. Основні теоретичні знання з філософії та етики, необхідні в процесі сімейного й професійного самоаналізу та самовдосконалення.
8. Як запобігти конфліктним ситуаціям у повсякденній життєдіяльності та перевести деструктивні конфлікти у конструктивні.
9. Навички оптимізації сімейно-господарської діяльності.
10. Визначення економічних пріоритетів сім'ї.
11. Етико-філософські знання, необхідні для розуміння культурних традицій сім'ї та професії.
12. Гендерні аспекти формування шлюбу й сім'ї.
13. Особливості формування молодої сім'ї та її основні проблеми.
14. Сучасні зміни в організації сімейних стосунків як адаптація до гендерних змін стосовно кар'єри.
15. Економічна функція сім'ї та кар'єра в гендерному контексті.
16. Диференціація сексуальної та репродуктивної функцій сім'ї як одна з передумов трансформації кар'єрних можливостей жінок і чоловіків.
17. Нові репродуктивні технології та кар'єра.
18. Народжуваність і репродуктивна поведінка сім'ї.
19. Ідеологія свідомо бездітних сімей.
20. Чайлдфрі в контексті сім'ї і кар'єри.
21. Проблеми дітності й планування народжуваності.
22. Роль батька й матері в соціалізації дітей.
23. Діти, чоловік і жінка після розлучення.
24. Профілактика подружніх конфліктів.
25. Сімейні відносини як предмет правового регулювання.
26. Соціальний захист сім'ї.
27. Планування сім'ї й підготовка молоді до шлюбу.
28. Основні аспекти взаємин сім'ї й держави.
29. Причини виникнення неповних сімей і їх соціальний захист.
30. Жінка, чоловік, дитина як цінність і значимість для сім'ї.
31. Наявність власного простору та часу як привілей та чинник кар'єрного розвитку.
32. Соціально-економічне положення сім'ї в кризовому суспільстві.
33. Економіко-демографічний розвиток сім'ї.
34. Сутність професійної кар'єри як системи професійного просування й самореалізації особистості.
35. Система безперервної освіти як важливої умови кар'єрного зросту.
36. Особистість і міжособистісні відносини в сфері професійної діяльності.
37. Професійна етика й культура взаємин.
38. Вимоги до лікаря в нових соціально-економічних умовах.

39. Зайнятість, безробіття і їх вплив на положення сім'ї.
40. Значення сім'ї й кар'єри в житті жінки (чоловіка).
41. Діяльність із розбудови сім'ї й кар'єри як соціально-комунікативні практики.
42. Сімейні та професійні зв'язки як основа для набуття нових статусів, прав і обов'язків.
43. Тенденції розвитку сім'ї.
44. Функції сім'ї та їх реалізація в сучасному світі.
45. Сім'я як головна людська цінність.
46. Національні особливості сімейних традицій і побуту.
47. Шлюб як основа сім'ї.
48. Сімейні традиції, свята, реліквії.
49. Етапи життєвого циклу сім'ї.
50. Мотиви створення позашлюбних сімей і особливості їх функціонування.

3.4. Правила оскарження оцінки: кожен студент має право на оскарження отриманої оцінки, для чого передусім, має звернутися до свого викладача, а за необхідності – до завідувачки кафедри, професорки Карпенко К.І. (головний корпус, 3-ій поверх, к. 117; на електронну пошту ki.karpenko@kntmu.edu.ua).

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Силабус та сам процес викладання дисципліни враховує можливість повноцінного залучення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Кафедра філософії – це простір, вільний від будь-якої дискримінації, дружній до осіб з особливими освітніми потребами.

Академічні очікування від студентів/-ок. Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його. Відпрацювання відбувається онлайн та/або оффлайн згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами Харківського національного медичного університету навчальних занять» та відповідно до графіку прийому відпрацювань, розміщеному на інформаційному стенді кафедри / на сторінці кафедри на платформі Moodle.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії. Основні «так» і «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача (так само в онлайні);
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);

- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику під час занять.

Порядок інформування про зміни у силабусі. Викладач зобов'язаний проінформувати студентство про зміни, внесені до силабусу. Оновлений силабус розміщується на офіційному сайті університету відповідно до встановленого порядку.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Навчання в рамках дисципліни відбувається згідно Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті (див. http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf). Усі факти порушення академічної доброчесності як з боку студента, так і з боку викладача можуть бути винесені на розгляд Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами (див. http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf).

Кафедра філософії підтримує нульову толерантність до плагіату.

Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук. Використання електронних гаджетів допускається виключно в навчальних цілях і з дозволу викладача.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Людина та сім'я: навч. посіб. [для викл. та студ. вищ. навч. закл., які вивчають курс соціології сім'ї] / Н. А. Уманець, Т. Г. Тюріна; за наук. ред. М. Б. Євтуха; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 198, [2] с. Етика. Естетика.: навч. посібник. / за наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014 – 432 с.
2. Перспективи підготовки керівних медичних кадрів для забезпечення діяльності громадської охорони здоров'я / В. М. Лехан, Л. В. Крячкова, Е. В. Борвінко, В. І. Колесник // Вісник проблем біології і медицини. – 2017. – № 2. – С. 323–327.
3. Теоретико-історичні основи психології сім'ї / Посвістак О. А. – Хмельницький: ХНУ, 2017. – 402 с. : іл., табл. — Бібліогр.: с. 333 – 402.
4. Навчальний посібник / І. В. Карівець, В. Л. Петрушенко, С. М. Повторева, О. В. Онищук, О. В. Паньків, М. П. Скалецький, М. В. Сінельнікова, О. І. Стебельська, О. І. Ференц, О. Ю. Чурсінова. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 240 с.

5. Сімейний кодекс України [Електронне джерело] // Відомості Верховної Ради України, 2002. – № 21-22, ст. 135. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
6. Шумейко О. Основні підходи до дослідження сім'ї в системі соціально-гуманітарного знання / О.В. Шумейко // Філософські та методологічні проблеми права. – № 1, 2011. – С. 135–144.
7. Чернова Ж. Молодая семья как объект/субъект семейной политики [Електронне джерело] / Ж.В. Чернова // Полит.Ру. – 30.10.2010. – Режим доступу: <http://polit.ru/article/2010/11/30/family/>
8. Almond B. A Philosophical View of Families. Interview to Academia Net [Електронне джерело] / Brenda Almond // Interview Helen Jaques. – 19.06. 2013. – Режим доступу: <http://www.academia-net.org/news/aphilosophical-view-of-families/1198017199>
9. Family Futures [Електронне джерело] // 2014 – Twentieth Anniversary of the International Year of the Family. – UK : Tudor Rose. – 210 p. – Режим доступу: <http://digital.tudor-rose.co.uk/familyfutures/files/assets/basic-html/index.html#1>
10. Oláh L. Changing families in the European Union: trends and policy implications [Електронне джерело] / Livia Sz.Oláh // Analytical paper, prepared for the United Nations Expert Group Meeting, “Family policy development: achievements and challenges”. – New York, May 14–15, 2015. – Режим доступу: <http://www.un.org/esa/socdev/family/docs/egm15/Olahpaper.pdf>
11. Career orientation and its impact factors of general practitioners in Shanghai, China: a cross-sectional study / J. Wang, Q. Zhao, T. Liu [et al.] // BMJ Open. – 2019. – No. 9 (3). doi:10.1136/bmjopen-2018-021980.

Допоміжна

- 1.Крячкова Л. В., Лехан В. М., Кротова Л. О. Урахування кар'єрних прагнень та інших медико-соціальних чинників для підвищення інтересу студентів-медиків до громадської охорони здоров'я: Підготовка медичних кадрів / Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. 2019. № 2 (80). – С. 76–83.
- 2.Посібник за статтею 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод: Право на повагу до приватного і сімейного життя .– Режим доступу: https://unba.org.ua/assets/uploads/1259d4263dac852ef056_file.pdf
- 3.Шаповалова Н.П. Трактовка поняття «кар'єра» з точки зору різних філософій світу. – Режим доступу: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/znpkhnpu_ped_2013_43_17.pdf
- 4.Жданович А. А. Реадаптация опросника «Карьерные ориентации» и его стандартизация на студенческой выборке [Электронный ресурс] / А. А.

- Жданович // Психологический журнал. – 2007. – No 4. – Режим доступа : <http://elibrary.miu.by/journals!/item.pj/issue.16/article.1.html>.
5. Caron R. M. The educated citizen and global public-health issues: One model for integration into the undergraduate curriculum / R. M. Caron // Front Public Health. – 2016. – Vol. 4, No. 35. doi:10.3389/fpubh.2016.00035.
 6. Davis M. H. A multidimensional approach to individual differences in empathy / M. H. Davis // JSAS Catalog of Selected Documents in Psychology. – 1980. – No. 10. – P. 85. URL : [www.sjdm.org/dmidi/iles/Davis_\(1980\)_IRI.doc](http://www.sjdm.org/dmidi/iles/Davis_(1980)_IRI.doc).
 7. A “Light Bulb Moment” in understanding public health for undergraduate Students: Evaluation of the Experiential “This is Public Health” Photo Essay Task / K. J. Dundas, V. Hansen, S. Outram, E. L. James // Front Public Health. – 2017. – Vol. 22, No. 2. – P. 116. doi:10.3389/fpubh.2017.00116.
 8. Louw A. A case study of the use of a special interest group to enhance interest in public health among undergraduate health science students / A. Louw, A. Turner, L. Wolvaardt // Public Health Rev. – 2018. – No. 39. – P. 11. doi:10.1186/s40985-018-0089-4.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4120>

8. ІНШЕ

Інклюзивна освіта:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

Академічна доброчесність:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ:

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті:

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами

Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану:

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx